

1. Czym jest przewlekła obturacyjna choroba płuc?

Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) to choroba charakteryzująca się długotrwałym występowaniem objawów ze strony układu oddechowego, spowodowanych **nieodwracalnymi zmianami w płucach**. Do objawów tych należy m.in. duszność, kaszel, odkrztuszanie plwociny. Objawy te spowodowane są ograniczeniem przepływu powietrza w płucach. Choroba często ma charakter **postępujący** i prowadzi do **trwałego uszkodzenia płuc**. Szczególnie narażeni na rozwój choroby są **palacze tytoniu** oraz osoby **narażone na zanieczyszczenia powietrza** czy **szkodliwe pyły**.

2. Czym jest astma oskrzelowa?

Astma oskrzelowa to choroba, która charakteryzuje się występowaniem stanu **zapalnego dróg oddechowych**. Do charakterystycznych dla niej objawów należą duszność, świszczący oddech, uczucie ściskania w klatce piersiowej, kaszlu. Różnica między astmą oskrzelową a POChP polega na **zmienności objawów** - w astmie objawy mogą się zmieniać w czasie w zakresie ich intensywności, a nawet występowania, natomiast w POChP objawy są stałe. Astmę często rozpoznajemy u dzieci, jednak można rozpoznać ją również u pacjentów dorosłych, u których diagnostyka może stwarzać trudności. Objawy, które występują u pacjentów są podobne w obu grupach wiekowych.

3. Dlaczego szczepienia są tak ważne u osób z chorobami układu oddechowego?

Pacjenci z przewlekłymi chorobami układu oddechowego są **bardziej narażeni na rozwój infekcji dróg oddechowych i jej powikłań**, są w grupie ryzyka ciężkiego przebiegu takiego zakażenia. Bardzo ważne w kontrolowaniu objawów choroby przewlekłej (np. astmy oskrzelowej czy POChP) jest zapobieganie tzw. **zaostrzeniom**, czyli nagłemu pogorszeniu przebiegu i nasilenia występujących wcześniej objawów, przez co chory może wymagać hospitalizacji lub pilnej porady ambulatoryjnej. Do zaostrzenia objawów bardzo często prowadzą **choroby zakaźne, które atakują układ oddechowy**. Należą do nich m.in. grypa czy zakażenia pneumokokowe, zakażenie wywołane przez RSV, przed którymi można się zabezpieczyć za pomocą szczepień.

4. Jakie szczepienia są szczególnie ważne dla osób z chorobami układu oddechowego?

Pacjenci z chorobami układu oddechowego, zwłaszcza POChP i astmą oskrzelową, powinni szczepić się zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi m. in. w Programie Szczepień Ochronnych (PSO). Niektóre szczepienia są jednak szczególnie istotne dla tych osób. Według PSO oraz międzynarodowych i polskich rekomendacji, jeżeli nie występują przeciwwskazania do szczepienia (czasowe lub stałe), osoba chorująca na astmę oskrzelową lub POChP powinna zaszczepić się przeciw poniższym chorobom.

Szczepienie przeciw:	Szczególne zalecenia dla chorych z POChP i astmą oskrzelową
grypie	<ul style="list-style-type: none"> Zalecane dorosłym i dzieciom z grup ryzyka Szczepienie co roku lub co sezon
pneumokokom	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana osobom powyżej 18. roku życia z grup ryzyka Schemat szczepienia - w zależności od rodzaju stosowanej szczepionki, wieku pacjenta i występowania chorób przewlekłych
RSV	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana dorosłym powyżej 60. roku życia Jedna dawka
COVID-19	<ul style="list-style-type: none"> Zgodnie z aktualnymi zaleceniami
półpaścowi	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana dorosłym powyżej 18. roku życia z grup ryzyka Dwie dawki w schemacie 0-2 do 6 miesięcy (w uzasadnionych przypadkach minimalny odstęp pomiędzy pierwszą i drugą dawką może być skrócony do miesiąca)
odrze, śwince i różyczce (MMR)	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana dorosłym, którzy nie chorowali lub nie byli szczepieni Dwie dawki w schemacie 0-4 tygodnie
błonicy, tężcowi i krztuścowi	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana dorosłym co 10 lat (szczepionka Tdap)
ospie wietrznej	<ul style="list-style-type: none"> Zalecana dorosłym, którzy nie byli szczepieni Dwie dawki w schemacie 0-6 tygodni

Oprócz tego rekomendowane są szczepienia każdej osoby wcześniej nieszczepionej przeciw poliomyelitis.

O szczepienia najlepiej zapytać swojego lekarza rodzinnego. Uzyskamy w ten sposób wyczerpujące informacje na temat **szczepień zalecanych**, ewentualnych przeciwwskazań oraz odpowiednich dla nas **schematów szczepień**. W razie wystąpienia wskazań do szczepienia lekarz przeprowadzi **kwalifikację** oraz wypisze **receptę** na szczepionkę (jeżeli jest konieczna).

Źródła:

- 2023 GINA Report, Global Strategy for Asthma Management and Prevention (<https://ginasthma.org/Contact-Us/>, dostęp 04.2024 r.)
- GLOBAL STRATEGY FOR PREVENTION, DIAGNOSIS AND MANAGEMENT OF COPD: 2024 Report (<https://goldcopd.org/2024-gold-report/>, dostęp 04.2024 r.)
- Wytyczne konsultanta krajowego alergologii, konsultanta krajowego medycyny rodzinnej oraz prezidenta Polskiego Towarzystwa Alergologicznego dotyczące diagnostyki i leczenia astmy u dorosłych w POZ, z uwzględnieniem opieki koordynowanej z dnia 16 lutego 2024 (<https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2024/02/Standard-astma-16-02-2024.pdf>, dostęp 04.2024 r.)
- Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie chorób płuc oraz konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej dotyczące diagnostyki i leczenia POChP w POZ, z uwzględnieniem opieki koordynowanej z dnia 16 lutego 2024 (<https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2024/02/Standard-PO-CHP-16.02.2024.pdf>, dostęp 04.2024 r.)
- Kuchar E., Rudnicka L., Kocot-Kępska M. i wsp.: Szczepienie przeciwko półpaścowi. Zalecenia grupy ekspertów Polskiego Towarzystwa Wakcynologii, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, Polskiego Towarzystwa Badania Bólu i Polskiego Towarzystwa Neurologicznego. Med. Prakt., 2023; 5: 64-72
- KOMUNIKAT GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO z dnia 27 października 2023 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2024